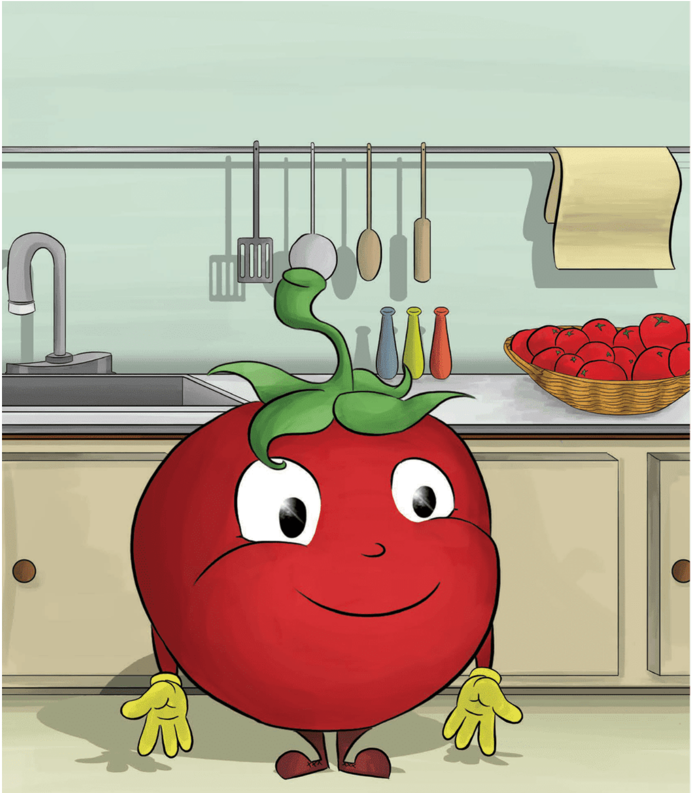

هڪڙو ٽِلُو ٽماٽو هو
ڳاڙهو، ڪٽڙو سارو هو

امڙ هن جي ادرڪ هئي

پهريل تنهن کي اجرڪ هئي

پيءُ اُنهيءَ جو ڏاڏو هو

جيڪو چاتہ سياڻو هو

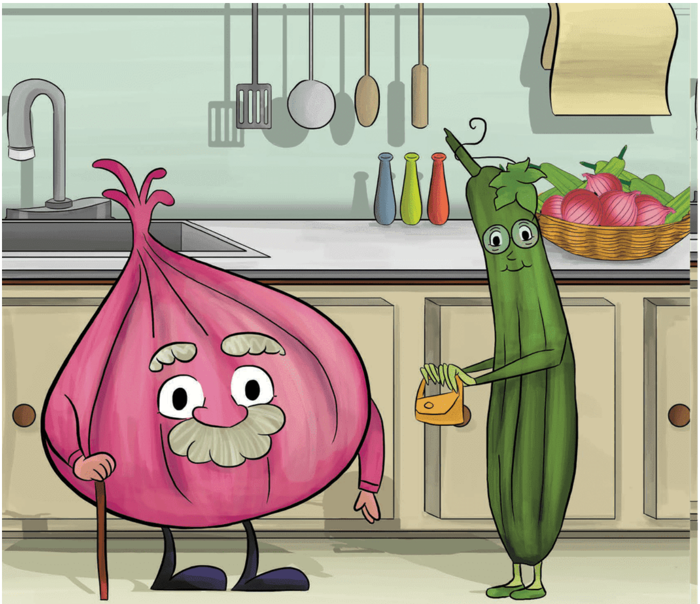

ڏاڏِي هُن جِي ٿُوري هئي
رنگ جي اندران ڀُوري هئي
ڏاڏو هُن جو بصر هو
جنهن جو وڏو اثر هو

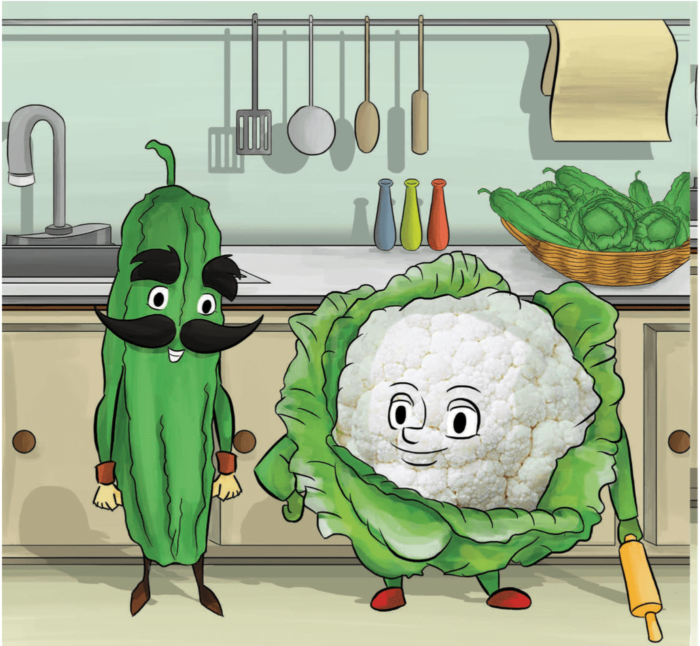

چاچو هن جو ڪريلو هو
جيڪو ٽورو ڪڙيلو هو
گوبي هُن جي چاچِي هئي
رنگ جي بلڪل اَڇي هئي

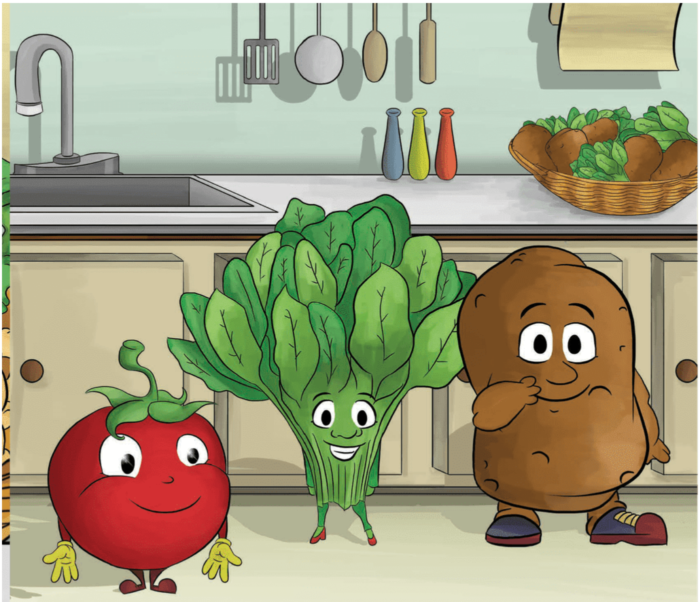

چاچي جي ڏيءَ پالڪ هئي
جيڪا ننڍڙي ٻالڪ هئي
هن جو دوست پٽاٽو هو
جيڪو هن سان گهاٽو هو

ڀاڄيـن جـي آبـادي هـيءَ
ڪائـڻ ۾ بـ سـوادي هـيءَ
پاڻ ۾ خوش رهندا آهن
رڌڻـي ۾ سـڀ ٺهـندا آهـن

ٻارو! مجيل اها حقيقت
ڀاڄين ۾ آ ڏاڍي طاقت
شَوق سان ڀاڄيون کائون پاڻ
سڀني کي کارايون پاڻ

بِگ بُڪس

BIG BOOKS

(پهرئين درجي لاءِ)

پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ (USAID-Pakistan Reading Project) يُو ايس ايڊ (USAID) جي مالي سهڪار سان عمل ۾ ايندڙ پنج سالہ پروگرام آهي. جنهن جو مقصد پاڪستان ۾ صوبائي ۽ علائقائي تعليم کاتي جي تعاون سان شروعاتي دَرجن جي شاگردن ۾ 'پڙهڻ' جي صلاحيتن ۾ بهتري آڻڻ آهي. ان سلسلي ۾ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ پهرئين دَرجي جي شاگردن ۾ سنڌي پڙهڻ جي مهارتن کي وڌائڻ لاءِ هِي تدريسي مواد تيار ڪيو آهي.

بِگ بُڪس انهيءَ تدريسي مواد جو اهم حصو آهن. هي ڪتاب استاد، شاگردن آڏو 'وڏي آواز ۾ پڙهڻ' واري طريقي مطابق پڙهندا. 24 هفتن لاءِ 24 بِگ بُڪس لکيا ويا آهن، هر هفتي هڪ بِگ بُڪ پڙهايو ويندو. هر بِگ بُڪ جي پٺيان استادن لاءِ اُن هفتي جي پڙهڻ جي مهارتن لاءِ سرگرميون ڏنيون ويون آهن. وڏي آواز سان پڙهڻ دوران ان ڳالهہ جو خيال رکڻ گهرجي تہ شاگردن کي مڪمل ڪهاڻي پڙهي ٻڌائجي. بِگ بُڪس جون هي ڪهاڻيون لکڻ دؤران ڪيترن ئي اصولن کي نظر ۾ رکيو ويو آهي. مثال طور، مخصوص موضوعن جي چونڊ، شاگردن جي عمر ۽ ذهني سطح، مناسب لفظن جو ذخيرو، سادو اسلوب ۽ شاگردن جي دلچسپيءَ جي عنصر کي قائم رکڻ لاءِ واضح ۽ وڻندڙ تصويرون وغيره.

هن ڪاوش جي نتيجي ۾ استاد، شاگردن جي 'پڙهڻ' جي مهارتن: ڇَپيل تصوُر، صوتي ڄاڻ، صوتيات، لفظن جو ذخيرو، رواني ۽ تفهيم جي صلاحيتن ۾ واڌارو آڻي سگهندا. هي بِگ بُڪس، اسڪول لائبريري جو حصو بڻجندا تہ جيئن ايندڙ شاگرد پڻ هنن ڪتابن مان لاڀ حاصل ڪري سگهن ۽ ٻولي سکڻ ۽ پڙهڻ ۾ دلچسپيءَ جو هِي سلسلو جاري رهي.

اسان کي اميد آهي تہ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي هيءَ ڪاوش سنڌ جي پرائمري اسڪولن ۾ پڙهڻ جي معيار کي بهتر کان بهتر بڻائڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندي. پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ ۾ هيٺ ڏنل تعليمي ۽ تدريسي مواد شامل آهي:

- ٽي آءِ جي ماڊيولز
- ورڪ بُڪ
- سبقي منصوبا
- بِگ بُڪس
- فليش ڪارڊز
- سُر (Vowel) آوازن جا چارٽ
- وڊيوز

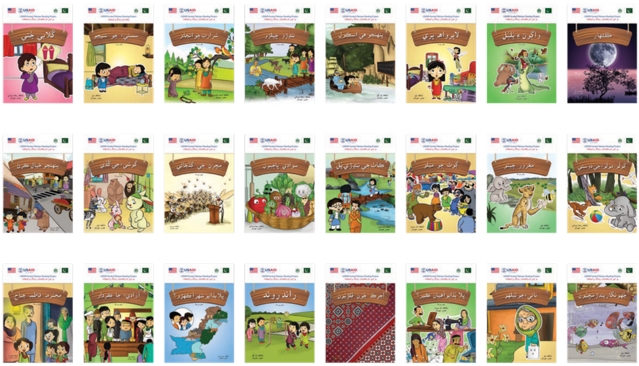

تدريسي مواد جي تياريءَ دؤران هن کي هر قسم جي غلطيءَ کان آجو رکڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي وئي آهي. تنهن هوندي بہ استعمال دؤران جيڪڏهن ڪا ڪمي نظر اچي تہ ان بابت مهرباني ڪري ٿرت پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي صوبائي/ ضلعي آفيس کي ڄاڻ ڏني وڃي. ان سهڪار جي لاءِ اسان اوهان جا ٿورائتا رهنداسين.

اُستادن جي لاءِ هدايتون

پهريون ڏينهن (اڳڪٿي، اڳوٽي معلومات ۽ ڳالهه ٻولهه)

پڙهڻ کان پهريان:

شاگردن کي نظم جو ٽائيٽل ڏيکاري پڇو ته:

» توهان جي خيال ۾ اڄ ڪهڙو نظم پڙهنداسين؟
» تصوير ۾ ڇا نظر اچي رهيو آهي؟

پڙهڻ دؤران

» ٽِلو ڪير آهي؟
» ٽماٽي جو رنگ ٻڌايو.
» توهان کي ڪهڙيون ڀاڄيون وڻنديون آهن؟

پڙهڻ کان پوءِ

» ٽِلوءَ جي ڏاڏِي ۽ ڏاڏي جو نالو ٻڌايو.
» ڀاڄيون کائڻ ڇو ضروري آهن؟
» ٽماٽي جو ذائقو ڪهڙو ٿيندو آهي؟

ٻيو ڏينهن (آوازن جي مشق)

پڙهڻ کان پهريان:

» شاگردن کان پڇو ته اڄ توهان ڪهڙو اکر/آواز سکيو آهي؟ (جواب: /ڙ/) آوازن جي چارٽ مان ٻڌايو.
» توهان اهڙا لفظ ٻڌايو جن ۾ آواز /ڙ/ هجي. (جهُڙ، ماڙي، ڳُڙ، ٻِگڙا)

پڙهڻ دؤران

» صفحو نمبر 2 ۾ ڏنل جملو 'اَمڙ هن جي ادرڪ هُئي' پڙهو ۽ شاگردن کان پڇو ته هن جملي ۾ اهڙا لفظ ٻڌائين جن ۾ اکر/آواز /ڙ/ هجي. (جواب: امڙ)
» لفظ 'امڙ' کي ٽاڙي وڄرائي پدن ۾ پڙهايو. (/اَ/،/م/،/ڙ/)
» لفظ 'امڙ' ۾ گهٽ پد/آواز آهن؟ (جواب: ٽي)

ٽيون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، سنڌي ۽ ٻي ڪا مادري زبان)

پڙهڻ کان پهريان:

ٿي سگهي ٿو ته توهان جي ڪلاس ۾ ڪجھ اهڙا ٻار موجود هجن جن جي مادري ٻولي سنڌي نه هجي، ان صورت ۾ هي سوال توهان انهن ٻارن کان پڇندؤ.

» شاگردن کي نظم جي ٽائيٽل تي 'ڀاڄيون' ڏيکاري پڇو ته توهان جي ٻوليءَ ۾ ڀاڄيءَ کي ڇا چوندا آهن؟

پڙهڻ دؤران

» صفحو نمبر 4 تي 'گوگڙو' جي تصوير ڏيکاري شاگردن کان پڇو ته توهان جي ٻوليءَ ۾ گوگڙوءَ کي ڇا چوندا آهن؟
» صفحي نمبر 5 تي جملو 'چاچو هن جو ڪريلو... ڪڙيلو هو' کي تاثرات سان ادا ڪري انهن جي ٻولي ۾ ورجائڻ لاءِ چئو.

چوٿون ڏينهن (ڇَپيَل تَصور)

پڙهڻ کان پهريان:

» ٻارن کي ڪتاب جو اڳيون ۽ پويون حصو ڏيکاريو، نظم جي عنوان طرف اشارو ڪري ان جو نالو پڙهو گڏوگڏ ليکڪ ۽ مصور جا نالا پڙهي ٻڌايو.

پڙهڻ دؤران

» نظم ڪولي پڇو ڪٿان کان پڙهڻ شروع ڪنداسين؟
» پهرئين سِٽ ختم ڪرڻ کان پوءِ سوال ڪيو ته هاڻي اسان کي ڪهڙي سِٽ پڙهڻ گهرجي؟

پڙهڻ کان پوءِ

» نظم جو ڪو به صفحو ڪولي پڇو ته صفحو نمبر ڪٿي لکيل آهي؟
» نظم جو آخري لفظ ڪهڙو/ڪٿي آهي؟

پنجون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، پهاڪا ۽ اصطلاح)

پڙهڻ دؤران

» صفحي نمبر 6 ۾ جملو 'جيڪا ننڍڙي ٻالڪ هئي' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'ٻار' پوءِ مثال ڏيو. (اوهان ڏاڍا پيارا ٻالڪ آهيو) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
» صفحي نمبر 6 ۾ جملو 'جيڪو هن سان گهاٽو هو' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'گهِرو' پوءِ مثال ڏيو. (اسلم، اسد جو گهاٽو دوست آهي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
» صفحي نمبر 7 ۾ 'خوش' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.
» صفحي نمبر 8 ۾ 'طاقت' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.

ڇهون ڏينهن (ڳالهه ٻولهه، ڪهاڻيءَ جو ذاتي زندگيءَ سان ڳانڍاپو)

پڙهڻ کان پهريان:

» ڪهڙي ڀاڄيءَ کي وڍڻ سان اکين مان ڳوڙها نڪرندا آهن؟
» اسان ڀاڄيون ڪٿان حاصل ڪيون ٿا؟
» پَتن/پَنن واري ڪن به ٽن ڀاڄين جا نالا ٻڌايو.

پڙهڻ دؤران

» هن هفتي توهان ڪهڙيون ڀاڄيون کاڌيون آهن؟
» توهان کي ڪهڙي ڀاڄي نه وڻندي آهي ۽ ڇو؟

پڙهڻ کان پوءِ

» توهان کي موقعو ملي ته ڪهڙي ڀاڄي پچائيندؤ ۽ ڇو؟
» اسان ڀاڄيون نه کائينداسين ته ڇا ٿي سگهي ٿو؟
» هن نظم کي پنهنجي ڪلاس ۾ سُر ۾ پڙهو.

www.pakreading.org

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). It is produced by the USAID-funded Pakistan Reading Project in collaboration with the provincial/regional government. The contents are the sole responsibility of the project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

هن اشاعت جي فراهمي آمريڪي عوام جي سهڪار سان بين الاقوامي ترقيءَ جي آمريڪي اداري طرفان ڪئي وئي آهي. هي دستاويز يو ايس ايڊ-پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ، صوبائي/ علائقائي حڪومتن جي تعاون ۽ ڀائيواري سان تيار ڪيو آهي. هن اشاعت جي مڪمل ذميواري پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي آهي ۽ ضروري نه آهي ته هي يو ايس ايڊ يا آمريڪي حڪومت جي نظريي جي عڪاسي ڪندي هجي.